

Apresentado o filme "Gallego"
Un achegamento cinematográfico á emigración galega

O Xoves 25 de Febreiro estreouse no Teatro Principal de Compostela a co-produción galego-cubana "Gallego". A excepción era moita por ver na pantalla a novela de Miguel Barnet que leva o mesmo título, estando presentes autoridades como o Presidente da Xunta, González Laxe, o Ministro de Cultura cubano, Armando Hart, Luis Yáñez, presidente do Instituto de Cooperación Iberoamericana e o agregado cultural da embaixada de Cuba en Madrid Mario Averoff. A versión presentada foi en español, aínda que para a TV galega vai ser dobrada e terá unha metraxa moito máis longa.

A novela do escritor cubano Miguel Barnet, "Gallego", vcu dar felizmente nunha obra cinematográfica. No deserto de ideas e actividades culturais non musefsticas que padecemos por desígnio das institucións, "Gallego" ven supor un precedente de colaboración entre o Instituto Cinematográfico Cubano —ICAIC—, a TVG e a Xunta da Galiza, que é interesante atender e mesmo ampliar a outras iniciativas con organismos doutros países que moito teñen a ver co noso.

Aplicábase como comezo desta crónica o calificativo de "felizmente", non sen saber que foron varias as opinións críticas que a creación "Gallego" recolleu. Mais pensamos que en primeiro lugar o valorábel aquí é a idea e o proxecto de colaboración, pero sobretudo do este proxecto fose levado a cabo con dignidade, fuxindo do terreo ominoso e desbaratador dos tópicos. A emigración require un tratamento en todos os eidos culturais galegos máis extenso, pero sobretudo rigoroso e honesto. Campo para a inspiración non falta e xéneros cinematográficos ou literarios fixéronse con menos material básico.

Obviamente non é Sancho Gracia o actor máis chamado a interpretar a personaxe de emigrante galego. O seu case único rexistro, a ristas entre a valentona e a mediocridade causan arripio ao que se vai adentrar na función, aínda que logo de visto podemos dicir aquilo de pudo ser pior. É máis aceptábel; por exemplo, un Galtana, no seu papel secundario ou mesmo o resto do plantel sobradamente coñecido na súa maior parte no cine español.

É neste sentido que teñen cabida críticas diversas a obra —Sancho Gracia apenas cambia de aspecto co paso dos anos— ou, no terreo idiomático, mentres fai cri-

bel a película o acento cubano das personaxes desta nacionalidade, chama negativamente a atención o tono valleano do encargado de interpretar ao mozo de aldea, futuro emigrante, que por outra parte tamén denota nos movementos, a súa condición urbana, dificultada estas difíceis de resolver sen un importante traballo de actores.

Alguén pode calificar o filme de testemuñal. A súa trama non está baseada por exemplo na intriga ou noutra das linguaxes do cine que nos é máis frecuente. Pero si é cine a testemuña, o modelo que ten un fondo social e histórico, como nos ten demostrado unha cinematografía tan libre de sospeita e de tanta calidade como a italiana. Non é difícil encontrar, por exemplo, algunha semellanza entre o último fin dos Taviani "Good morning, Babilonia" e "Gallego": mozos emigrados, con traballos difíceis e penalidades na América prometida, cun pai (no caso de "Gallego", un avó) referencia esencial que agarda, a emoción e solidariedade ante o encontro con outros compatriotas en terra estraña e mesmo a volta a unha guerra (no caso dos Taviani a I Guerra Mundial e neste a Guerra Civil). Cine, polo tanto, o de Manuel Octávio Gómez (director da película, recentemente falecido) lexítimo —coa salvedade de interpretacións subliminalmente apriorísticas— e que soupo medir con tacto e sensibilidade pouco frecuentes o carácter e circunstancias do mundo da emigración. Dentro das limitacións, que impón o cine sobre a literatura, neste caso a novela de Barnet —o que non impediu unha condución e ritmo adecuado— no filme "Gallego" sintetizanse algunhas das motivacións e climas do emigrado, nas que sen dúbida os que padeceron ou padecerán a experiencia chegarán a reconecerse. □

M.V.

Fernández del Riego recebeu o premio que concede o Patronato
Amplio programa de congresos no ano adicado a Otero Pedrayo

En Marzo do 1888 nacia en Ourense Ramón Otero Pedrayo. Cen anos, pois, cumprense agora nun ano que ten sido declarado institucionalmente adicado á súa figura e que vai centrar, con máis atención que no Ano Castelaio, a atención cultural do país. Cinco simposios, exposicións, documentais, e infinidade de actos, ademais da reedición, aínda non completada, das súas obras centrarán a atención na transcendencia de Otero para a cultura da Galiza.

Coincidiu a reunión do patronato Otero Pedrayo, para conceder o Premio que leva o seu nome, co lanzamento das programacións que van encaber este ano do centenário do Patriarca: Francisco Fernández del Riego era o agasallado, anunciado desde días antes como xustamente inevitábel nos medios de comunicación. O luns a Consellería de Cultura, o Consello da Cultura Galega, Universidade, Fundación Barrié, Consellería de Educación e Fundación Otero Pedrayo, facían pública unha campaña que non vai ter as limitacións orzamentarias e de apoio oficial que no ano 1986 padeceran os organizadores dos actos do Ano Castelaio.

Cinco simposios e unha mostra itinerante

En Xuño, Setembro, Novembro e Decembro celebráranse cinco reunións científicas que aboradaran a ampla perspectiva interdisciplinar e histórica que a vida e a obra de Otero desexan. Do 16 ao 19 de Xuño "Otero Pedrayo e a Xeografía de Galicia", dirixido por María Pilar Torres Luna, María Luisa P. Fariña e Xulio Hernández Borge. Do 22 ao 24 de Setembro "Otero Pedrayo no panorama literario do século XX", coordinado por Anxo Tarrío, Henrique Monteagudo e Dario Villanueva. A vertente política, aboradarase do 29 de Setembro ao 1 de Outubro nun encontro baixo o rubro xeral "Os nacionalismos na II República", dirixido por Xosé Ramón Barreiro, Ramón

En Braga no ano 1965

Villares e Xusto G. Beramendi. "Identidade e Territorio" coordinado polos profesores Fernández de la Rota e González Reborado do 10 ao 12 de Novembro e "Historia Rural (séculos XVIII-XX)", dirixido por Xan Carmona, R. Villares e Pegerto Saavedra completan o amplo programa previsto. Os encontros desenroláranse fundamentalmente en Compostela e no Pazo da Mariñán, procedéndose a clausuralos no Pazo de Trasalba, que nestes días está remuntando a posta a punto do Auditorio instalado nos seus baixos e que, apesaros da distancia da capi-

Francisco Fernández del Riego era o indiscutido destinatario do Premio que desde hai varios concede a Fundación Otero Pedrayo e que se entrega no Pazo de Trasalba en Xuño. Del Riego, que desde hai décadas desenrola un titánico labor de divulgación e de investigación da nosa cultura, é quen, tendo tras de si unha biografía densa de galeguismo, ás voltas coa política e as dramáticas peripécias do século, mellor merece un recoñecemento tan ligado a Otero Pedrayo.

A Editorial Galaxia, a Fundación Penzol, e outros moitos organismos, pequenos e grandes que son parte do noso patrimonio cultural, tiveron e teñeno a el como entusiasta animador. Agora está a preparar unha obra que, sabendo da súa documentadísima biblioteca e hemeroteca, de seguro que axudará a desvear moitas das claves do noso inmediato pasado político. □

tal ourensá, aspira a centralizar e irradiar a obra oteriana nunha perspectiva semellante á da Casa Museo de Rosalía desde Padrón —a Rota Oteriana é a galiza intelectual.

Xosé Manuel Rodríguez Salgado está organizando unha exposición, que terá carácter itinerante polas sete cidades máis importantes de Galiza e que recorrerá a obra e a vida de Otero acompañándose dun catálogo e unha produción videográfica.

No terreo audiovisual o Obradoiro Galego de Creación Audiovisual está a preparar un diorama (montaxe multivisión en diapositivas), financiado pola Consellería de Cultura, e que será exhibido durante todo o ano nos centros de ensino.

Por fin a edición das súas obras

En marcha están, asimismo, libros e edicións distintas da obra de Otero e sobre Otero. Así, Galaxia, da que el foi primeiro presidente cando a súa fundación inicialmente resistencial da cultura galega, ten os dereitos sobre o seu legado literario e anuncia a edición dunha obra completa —que non todas as obras—; Ir Indo Edicións vai publicar a obra de Xosé Ramón Quintana e Marcos Valcarcel "Facer do lirismo historia. Introducción a Otero Pedrayo", un libro multifacético que aborda tanto a ideoloxía como a obra literaria e a acción política de Otero; Xesus Alonso Montero está a recoller e preparar a edición da súa poesía editada e esparsa e a Fundación Barrié publicará catro das súas novelas en español, "Las palmas del convento", "Adolescencia", "La fiesta del Conde Berstein" e "La vocación de Adrián Silva".

X.C.

Nova directiva da AELG con Novoneyra como presidente

A Asociación de Escritores en Língua Galega (AELG) ven de electir unha nova Xunta Directiva, para un período ordinario de dous anos, á fronte da cal se atopa Uxío Novoneyra. O proceso de elección requiriu de dúas reunións, despois de que unha primeira convocatória, o pasado 5 de Febreiro, fose suspendida despois dun forte debate durante o que se retirou a candidatura encabezada por Victor F. Freixanac.

A nova directiva está formada por Uxío Novoneyra como presidente; Lois Diéguez, vicepresidente; Xosé María Dobro, secretario e Cipriano Jiménez Casas, tesoureiro. Os vogales electos son Francisco Pillado Mayor, Miguel Sande, Pilar Vázquez Cuesta, Xavier Alealá, María do

Carmo Henríquez Salido e Xosé Lois Garcia.

Victor Freixanac declarou a ANT que a candidatura que el encabezaba "xa se retirou o propio 5 de Febreiro á vista do rexeitamento a priori que habia cara ela e é que non queriamos entrar a dividir á xente", engadindo que "o único futuro para a AELG é construír unha asociación na que todos os escritores teñan acollida respectándose as diferencias que pode haber entre eles. A AELG non pode ser patrimonio de ningún grupo político nen de amigos. Ten que ser un ágora aberta para que nelas se encontren e discutan, sen crispación, todas as posturas".

Pola súa banda Uxío Novoneyra, que no proceso de elección foi escollido como presidente para despois ir articulando entre os

asistentes á Asamblea o conxunto da nova directiva, remitiuse á primeira reunión da mesma para trabaxar un programa de actuación, pero insistiu en que era preciso seguir a reclamar unha axuda de parte das institucións para a AELG, que até agora redúcese puntualmente aos Encontros de Escritores, "a autonomía ten unha débeda histórica cos escritores aos que sempre lle negou o pan e a sal". Novoneyra defenderá "a liberdade de creación a respecto das normativas lingüísticas pois non é admisíbel que se nos queira impoer unha interlíngua". Anunciou a intención de que nun futuro congreso de escritores galegos se puidese chegar a un acercamento de posicións "pésic á dificultade e ás distancias entre os posicionamentos".

X.C.